

Advies voor richtlijnen voor de
inhoud van het milieu-effectrapport
Baggerspecie bergingslocatie
Ketelmeergebied

24 augustus 1990

CIP-GEGEVENS KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK, DEN HAAG

Advies

Advies voor richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport baggerspecie bergingslocatie Ketelmeergebied / [Commissie voor de Milieu-effectrapportage]. - Utrecht : Commissie voor de Milieu-effectrapportage
ISBN 90-5237-172-5

SISO 614.62 UDC [504.064.2:627.74](492.74)

Trefw.: milieu-effectrapportering ; Ketelmeergebied / baggerspecie ; bergingslocatie ; Ketelmeergebied.

commissie voor de milieu-effectrapportage

Aan het College van Gedeputeerde
Staten van de Provincie Flevoland
Postbus 55
8200 AB LELYSTAD

uw kenmerk

WenM/9005479/C
onderwerp

Richtlijnenadvies m.e.r.
baggerspecie bergingslocatie Ketelmeergebied

uw brief

23 mei 1990

ons kenmerk

U901/Cl/bs/295-62
utrecht,

24 augustus 1990

Geacht College,

Met bovengenoemde brief verzocht u de Commissie voor de milieu-effectrapportage (m.e.r.) advies uit te brengen over de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport (MER) inzake de aanwijzing van een locatie voor en de uitvoering van een bergingsdepot voor verontreinigde baggerspecie in het Ketelmeergebied.

Overeenkomstig artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) bied ik u hierbij het advies aan van de Commissie voor de m.e.r. Voor de inhoud van het advies verwijs ik u naar de samenvatting, waarin in overeenstemming met de onderwerpen die volgens de Wabm tenminste in een MER moeten worden behandeld, de belangrijkste punten uit het advies bijeengebracht zijn.

Daarnaast vraag ik uw aandacht voor het volgende:

1. Deze m.e.r.-procedure is verbonden aan de besluitvorming ten behoeve van de locatiekeuze voor een bergingsdepot voor verontreinigde baggerspecie en ten behoeve van de aanleg, inrichting en afwerking van dit depot. In de startnotitie wordt in tabel 1.1 aangegeven voor welke m.e.r.-plichtige besluiten deze m.e.r. is gestart. De Commissie wijst erop dat deze m.e.r. geen betrekking heeft op een ontheffing van de Wet chemische afvalstoffen (Wca). Indien wordt besloten om het depot geheel of gedeeltelijk boven water aan te leggen en in later stadium blijkt dat de te bergen specie boven de norm van de Wca uitkomt, dan zal opnieuw een m.e.r.-procedure moeten worden gestart. De ontheffing van de Wca is namelijk een m.e.r.-plichtig besluit waarbij de Minister van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer (VROM) het bevoegd gezag is. Deze Minister is niet in deze richtlijnenfase betrokken.

2. De initiatiefnemer, de Rijkswaterstaat directie Flevoland, heeft besloten om zowel het bergingsvolume, de bergingswijze en de locatiekeuze als de wijze van inrichting, uitvoering, gebruik en beheer in één MER te behandelen. In haar startnotitie stelt zij voor om de m.e.r. in twee fasen op te splitsen. In fase 1 wordt een aantal varianten en locaties geselecteerd; in fase 2 worden deze gedetailleerd uitgewerkt.

De m.e.r.-regeling in de Wabm beschrijft geen mogelijkheden van een fase-ring van de m.e.r.-procedure voor m.e.r.-plichtige besluiten. Er zijn echter wel gevallen waarbij de m.e.r.-procedure gefaseerd heeft plaatsgevonden. Die wezen uit dat het tussenbesluit aan het einde van fase 1 op verschillende wijzen kan worden genomen, te weten met of zonder inspraak én advisering door de Commissie en de wettelijke adviseurs.

Inspraak en advisering ten behoeve van het tussenbesluit verkleinen de kans dat bij het eindbesluit toch nog wordt teruggekomen op afgefallen alternatieven. Deze kans blijft echter altijd aanwezig omdat het niet mogelijk is om een formeel tussenbesluit te nemen, met beroepsmogelijkheid.

De Commissie dringt er op aan dat het bevoegd gezag reeds in de richtlijnen aangeeft op welke wijze de eerste fase zal worden afgerond en op welke wijze derden betrokken zullen worden.
3. De Commissie heeft zich bij het opstellen van haar advies voor richtlijnen geconcentreerd op een gefaseerde aanpak. Zij heeft in tegenstelling tot de initiatiefnemer drie in plaats van twee fasen onderscheiden. Naast fase 1 en 2 uit de startnotitie, onderscheidt zij een fase 0. Fase 0 is volgens haar het kader van randvoorwaarden, dat wordt gevormd door het landelijk beleid.

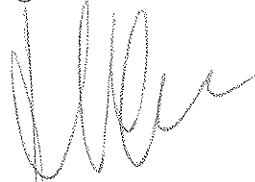
Het bergingsvolume, de stortperiode en de localisering zijn afhankelijk van beleidsuitspraken, bijvoorbeeld uitspraken in het kader van de saneringsbeslissing, de landelijke m.e.r. inzake IBC-criteria voor baggerspeciedeps of het ontgrondingenbeleid. Zolang er nog geen uitspraken over bovenstaande aspecten zijn gedaan, moeten de mogelijke beslissingen als apart kader worden meegenomen in de eerste (en indien er dan nog geen besluiten zijn genomen ook in de tweede) fase. Indien er landelijke beleidsuitspraken zijn gedaan, dan kunnen zij in het MER als uitgangspunt worden meegenomen en hoeven zij niet (meer) ter discussie te worden gesteld.
4. De Commissie acht multicriteria-analyse als methode om de afweging te maken, goed bruikbaar. In de multicriteria-analyse dienen alle aspecten/-elementen simultaan in de beoordeling te worden betrokken en niet stapsgewijs.

De Commissie acht het van belang dat in deze analyse niet alleen afweging plaatsvindt op grond van logistieke, financiële of planologische aspecten, maar tevens op grond van milieu-aspecten. Het alternatief dat het beste scoort op grond van milieu-criteria, moet in fase 2 worden uitgewerkt als meest milieuvriendelijk alternatief.

De Commissie is bereid om aan het einde van de eerste fase ten behoeve van het tussenbesluit de multicriteria-analyse in fase 1 te verifiëren op methodologische aspecten, correctheid van de uitvoering, inclusief reproduceerbaarheid. De Commissie dringt erop aan een methode te gebruiken die in de literatuur goed is gedocumenteerd.

De Commissie heeft getracht om met dit advies een constructieve bijdrage te leveren aan de totstandkoming van de richtlijnen voor het MER. Zij zal dan ook gaarne vernemen op welke wijze u gebruik wilt maken van haar aanbevelingen.

Hoogachtend,

dr. H. Cohen.

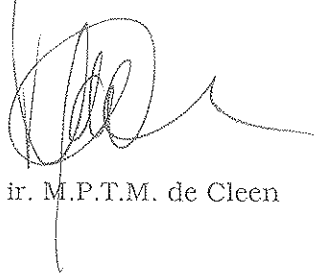
ADVIES VOOR RICHTLIJNEN
VOOR DE INHOUD VAN HET MILIEU-EFFECTRAPPORT
BAGGERSPECIE BERGINGSLOCATIE
KETELMEERGEBIED

Advies op grond van artikel 41n, eerste lid van de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Regelen met betrekking tot milieu-effectrapportage) inzake de richtlijnen voor de inhoud van het milieu-effectrapport ten behoeve van de realisatie van een bergingslocatie voor verontreinigde baggerspecie in het Ketelmeergebied,

uitgebracht aan Gedeputeerde Staten van de Provincie Flevoland, Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel en de Hoofddirectie van Verkeer en Waterstaat door de Commissie voor de milieu-effectrapportage, namens deze,

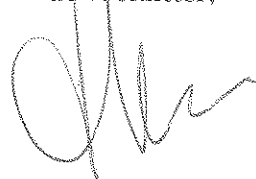
de werkgroep m.e.r. baggerspecie bergingslocatie Ketelmeergebied

de secretaris,

ir. M.P.T.M. de Cleen

de voorzitter,

dr. H. Cohen

Utrecht, 24 augustus 1990

INHOUDSOPGAVE

	Pagina
1. INLEIDING	1
2. SAMENVATTING	2
3. VORM EN PRESENTATIE	5
4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL	6
4.1 Algemeen	6
4.2 Doel	6
4.3 Probleemstelling	7
4.4 Fasering en aanpak	7
5. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELLJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN	10
5.1 De voorgenomen activiteit	10
5.2 Referentie	10
5.3 Alternatieven	10
5.3.1 Kader op grond van landelijk beleid (fase 0)	11
5.3.1.1. Een bergingsdepot met verschillende capaciteiten	
5.3.1.2. Periode waarbinnen het depot wordt opgericht en functioneel is	
5.3.1.3. Samenhang met het ontgrondingenbeleid	
5.3.1.4. Samenhang met het integraal waterbeheer	
5.3.2. Definitie van redelijkerwijs in beschouwing te alternatieven (fase 1 en 2)	13
5.3.2.1. Methode van bergen	
5.3.2.2. Locatie	
5.3.2.3. Verwijdering	
5.3.2.4. Uitvoering en inrichting	
5.3.2.5. Afwerking en beheer	
5.4 Het alternatief waarbij de beste bestaande mogelijkheden ter bescherming van het milieu worden toegepast	17
6. TE NEMEN EN GENOMEN BESLUITEN	19
7. BESTAANDE TOESTAND VAN HET MILIEU WAARBIJ INBEGREPEN DE TE VERWACHTEN ONTWIKKELING VAN DAT MILIEU	21

8.	GEVOLGEN VOOR HET MILIEU	24
8.1	Algemeen	24
8.2	Prioriteiten en mate van detail bij de gevolgen per milieu-aspect	25
8.3	Bodem en grondwater	25
8.4	Oppervlaktewater	26
8.5	Luchtverontreiniging	26
8.6	Geluidhinder	26
8.7	Woon- en leefmilieu en externe veiligheid	27
8.8	Natuur en cultuur-ruimtelijke aspecten	27
	8.8.1. Flora en levensgemeenschappen	27
	8.8.2. Fauna	27
	8.8.3. Landschap en cultuurhistorie	28
8.9	Overige gevolgen	28
9.	VERGELIJKING VAN DE ALTERNATIEVEN/VARIANTEN TEN AANZIEN VAN HET MILIEU	28
10.	OVERZICHT VAN LEEMTEN IN KENNIS EN INFORMATIE	29
11.	SAMENVATTING VAN HET MER	30

BIJLAGEN

1. Brief van Gedeputeerde Staten van de provincie Flevoland (kenm.nr. WenM/9005479/C) van 23 mei 1990 aan de Commissie voor de milieu-effectrapportage waarin de Commissie in de gelegenheid wordt gesteld om advies uit te brengen.
2. Tekst van de openbare bekendmaking van de start van de m.e.r-procedure.
3. Samenstelling van de werkgroep van de Commissie voor de milieu-effectrapportage.
4. Lijst van inspraakreacties en adviezen.
5. Chemische en Fysische samenstelling.
6. Behandelingsmethoden voor (bagger)specie.
7. Afwerking van het depot gericht op natuurontwikkeling.

1.

INLEIDING

De Rijkswaterstaat directie Flevoland heeft het voornemen om een grootschalige bergingslocatie aan te wijzen in het Ketelmeergebied. De verwerkingswijze, de wijze van berging en het wel of niet saneren van de waterbodem van het Ketelmeer, zijn factoren die randvoorwaarden stellen aan de mogelijke bergingslocatie.

Met de aanwijzing van een grootschalige bergingslocatie voor baggerspecie in het Ketelmeergebied, wordt een regionale uitwerking van het landelijk beleid gerealiseerd.

Op 29 mei 1990 werd door Gedeputeerde Staten van Flevoland in de Staatscourant bekendgemaakt (zie bijlage 1) dat bij de beslissingen over de vergunning(en) aangaande de realisering van een grootschalige bergingslocatie voor verontreinigde baggerspecie de regels met betrekking tot de milieu-effectrapportage (m.e.r.) uit de Wet algemene bepalingen milieuhygiëne (Wabm) (Staatsblad 1986, 318) zullen worden toegepast. Op pag. 6 van de startnotitie staat vermeld ten behoeve van welke besluiten de m.e.r.-procedure wordt doorlopen. Er zullen meerdere instanties als bevoegd gezag optreden, te weten: de Minister van Verkeer en Waterstaat, het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Flevoland en het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Overijssel. Het College van Gedeputeerde Staten van de Provincie Flevoland zal de coördinatie op zich nemen. De Rijkswaterstaat directie Flevoland is initiatiefnemer.

Per brief van 23 mei 1990 (zie bijlage 2) verzochten Gedeputeerde Staten van Flevoland de Commissie voor de milieu-effectrapportage te adviseren over de op te stellen richtlijnen inzake de inhoud van het milieu-effectrapport (MER).

Het voorliggend advies is opgesteld door een werkgroep van de Commissie voor de m.e.r. De samenstelling van deze werkgroep is gegeven in bijlage 3. De werkgroep treedt op namens de Commissie en wordt daarom verder "de Commissie" genoemd.

De bedoeling van dit advies is aan te geven welke punten in het op te stellen MER moeten worden beschreven.

Aan de inspraakreacties, die via het bevoegd gezag zijn ontvangen (zie bijlage 4), is in dit advies voor de richtlijnen aandacht geschonken.

2. SAMENVATTING

Het MER moet goed leesbaar zijn en bruikbaar zijn om een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten. Het MER dient te zijn toegespitst op de voor het milieu relevante punten, op zodanige wijze dat het bevoegd gezag het milieubelang in de besluitvorming op volwaardige wijze mee kan wegen.

In het MER moet worden aangegeven welk doel met de voorgenomen activiteit wordt beoogd.

In het advies voor richtlijnen heeft de Commissie de probleemstelling herleid tot drie aspecten: een landelijk, een regionaal en een lokaal aspect. Deze aspecten omvatten verschillende elementen die in het MER moeten worden uitgewerkt.

Aan de hand van bovengenoemde aspecten is een groot aantal alternatieven te definiëren. Het is echter ondoenlijk om al deze alternatieven in het MER uit te werken. De Commissie stelt daarom een gefaseerde aanpak van het MER voor, waarbij in eerste instantie randvoorwaarden worden geformuleerd aan de hand van het landelijk beleid (fase 0), vervolgens alternatieven worden gedefinieerd, waarin zowel de regionale als lokale aspecten worden meegenomen, en globaal met elkaar vergeleken, waarna een aantal alternatieven worden geselecteerd (fase 1), tenslotte worden de geselecteerde alternatieven, wederom voor zowel de regionale als lokale aspecten uitgewerkt (fase 2).

Indien het landelijk beleid nog geen beslissingen heeft genomen over de aspecten die op landelijk niveau een rol spelen, moet voor de mogelijke beslissingen ten aanzien van deze aspecten een aparte analyse worden gedaan. Om te voorkomen dat behalve een groot aantal alternatieven ook een groot aantal kaders in de vergelijking moet worden meegenomen, kan worden volstaan met het beschrijven van alternatieven voor de in de startnotitie op blz. 14 genoemde volumes (zonder sanering, minimum en maximum prognose, met sanering maximum prognose)

De alternatieven moeten worden opgebouwd uit de volgende regionale en lokale elementen: methode van berging, locatie, wijze van verwijdering, uitvoering en inrichting en afwerking en beheer.

De Commissie acht multicriteria-analyse een goede methode om te komen tot een inperking van het aantal alternatieven. Indien van een multicriteria-analyse wordt gebruik gemaakt, dient deze methode gedocumenteerd te zijn en tevens zodanig doorzichtig te zijn, dat het voor derden in principe mogelijk is om de resultaten te reproduceren. De na analyse voor elk van de drie volumina bepaalde rangschikkingen dienen te worden geanalyseerd op gevoeligheid voor onzekerheid in de toegekende scores en onzekerheid in de toegekende gewichten.

Na de inperking van het aantal alternatieven dienen de geselecteerde alternatieven voor wat betreft bovengenoemde elementen te worden uitgewerkt. Indien er op landelijk niveau nog geen beslissingen zijn genomen over het depot-volume moeten ook in fase 2 de geselecteerde alternatieven voor de verschillende volumina worden uitgewerkt.

Behalve de alternatieven die zijn gedefinieerd aan de hand van de regionale en lokale aspecten moeten in het MER een referentie-alternatief en een meest milieuvriendelijk alternatief worden beschreven. Het meest milieuvriendelijk alternatief kan in de eerste fase worden geselecteerd na weging vanuit milieuoogpunt. Dit alternatief kan in de tweede fase verder worden uitgewerkt.

In het MER moet worden aangegeven voor welke besluiten het MER is opgesteld en welke eerder genomen besluiten van overheidsorganen betrekking hebben op de voorgenomen activiteit.

De Commissie dringt er bij het bevoegd gezag op aan om in de richtlijnen tevens aan te geven op welke wijze de eerste fase zal worden afgerond en op welke wijze derden daarbij zullen worden betrokken, omdat de m.e.r.-regeling geen mogelijkheden in de Wabm beschrijft van een fasering van de m.e.r.-procedure en de m.e.r.-plichtige besluiten, omdat er geen formeel tussenbesluit kan worden genomen met een beroepsmogelijkheid. Dit betekent dat bij het eindbesluit toch nog kan worden teruggekomen op alternatieven die na fase 1 zijn afgevallen.

In het MER dient de bestaande toestand van het milieu te worden beschreven en de te voorziene autonome ontwikkeling in relatie met het referentie-alternatief. Bij de beschrijving van de bestaande toestand van het milieu moet aandacht worden besteed aan de abiotische en biotische kenmerken, het landschap en het bodemgebruik en de cultuurhistorie van het studiegebied. Het studiegebied omvat de te beschouwen locatiezones en de omgeving daarvan.

De Commissie acht dat met betrekking tot de gevolgen het aspect hoort te liggen op die aspecten die (nagenoeg) onomkeerbaar zijn. Er dient onderscheid te worden gemaakt tussen de gevolgen in de aanlegfase, de berging in een depot en de fase van de tijdelijke respectievelijk definitieve inrichting.

De Commissie acht het meest van belang welke gevolgen zullen optreden door uit de specie vrijkomende stoffen. In ieder geval dienen de volgende aspecten te worden beschouwd: bodem en grondwater, oppervlaktewater, luchtverontreiniging, geluidhinder, woon- en leefmilieu en externe veiligheid en natuur en cultuurruimtelijke aspecten.

De alternatieven en varianten dienen, althans wat hun milieu-aspecten betreft, te worden vergeleken met de (autonome) ontwikkeling van het milieu.

In het MER moet een overzicht worden gegeven van de leemten in kennis en informatie die in het MER zijn blijven bestaan en die tot onzekerheden leiden bij de besluitvorming. Zij kunnen worden gezien als onderwerpen van voortgaande studie en kunnen door het bevoegd gezag worden betrokken in het evaluatie- en monitoringprogramma dat bij het besluit door het bevoegd gezag moet worden opgesteld.

In de samenvatting van het MER zal kort en overzichtelijk de kern van de hoofdtekst van het MER moeten worden weergegeven.

3. VORM EN PRESENTATIE

Het MER moet goed leesbaar zijn en bruikbaar zijn om een zo breed mogelijk publiek voldoende inzicht te verschaffen in de probleemstelling, het doel en de gevolgen voor het milieu van de alternatieven en varianten. Hierbij kan eventueel gebruik worden gemaakt van moderne presentatietechnieken zoals luchtfoto's en vogelvluchtperspectieven waarbij simulatie- en montagetechnieken, etc. worden gehanteerd. Het MER dient te zijn toegespitst op de voor het milieu relevante punten, op zodanige wijze dat het bevoegd gezag het milieubelang in de besluitvorming op volwaardige wijze mee kan wegen. Dit betekent dat:

- Het MER (zonder bijlagen) een beperkte omvang heeft en voorzien is van een goed op de inhoud afgestemde samenvatting, kort en overzichtelijk de kern van het MER zal moeten weergeven (eventueel toelichting in de vorm van één of meer overzichtstabellen).
- De gevolgen voor het milieu van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten daarvan, evenwichtig en logisch samengevoegd, dienen te worden weergegeven in het MER.
- Te sterke vereenvoudiging enerzijds en vaktaal anderzijds zoveel mogelijk moet worden vermeden.
- Keuze-elementen die bepalend zijn voor de beoordeling en ook die, welke bepalend zijn geweest voor de inhoud van het MER, eenduidig tot uitdrukking dienen te komen in het MER.
- Inventarisaties, modelberekeningen, analyseresultaten, kwaliteitsnormen e.d. als bijlage in het MER opgenomen dienen te worden.

4. PROBLEEMSTELLING EN DOEL

Het MER bevat tenminste: *"Een beschrijving van hetgeen met de voorgenomen activiteit wordt beoogd"* (Wabm, art. 41j, eerste lid onder a).

4.1. Algemeen

De problematiek van de vervuilde waterbodems vraagt om een oplossing. Momenteel is er een regeringsbeleid dat deels is vastgesteld in de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening en in de Derde Nota Waterhuishouding en dat deels in ontwikkeling is. Dit regeringsbeleid richt zich voor wat betreft de lange termijn op preventie van verontreiniging. Voor de korte en middellange termijn staan de vragen wel of niet saneren en hoe saneren centraal. Daarnaast moet er voor de korte termijn een oplossing worden gezocht voor verontreinigde specie die bij saneringen en onderhoudswerkzaamheden vrijkomt. Hierbij dient in eerste instantie te worden gedacht aan verwerking en/of berging van specie. De waterboderverontreiniging is over het algemeen van dien aard dat de verwerkingsmethoden die op dit moment voorhanden zijn de berging van specie niet overbodig maken. Het landelijk beleid richt zich voor de komende tijd dan ook op verantwoorde berging.

4.2 Doel

Zoals in de startnotitie op blz. 6 is aangegeven is het doel, de voorgenomen activiteit, een uitwerking te geven aan het landelijk beleid zoals dat wordt verwoord in onder andere de Vierde Nota Ruimtelijke Ordening (deel a en d) en de Derde Nota Waterhuishouding.

Op 8 September 1989 is een m.e.r.-procedure gestart betreffende mogelijke situeringen van speciedepots en de maatregelen die, naast beheers- en controlemaatregelen, moeten worden getroffen teneinde aan de te stellen eisen ten aanzien van de (resterende) emissie vanuit een depot te voldoen. Initiatiefnemer en bevoegd gezag in deze zijn de Ministers van Volkshuisvesting, Ruimtelijke Ordening en Milieubeheer en van Verkeer en Waterstaat. In het onderhavige MER zullen de resultaten van bovengenoemde m.e.r., voor zover mogelijk, moeten worden betrokken.

Bij het bepalen van het doel speelt beantwoording van de volgende vragen een rol. Wat zijn de beleidsdoelstellingen van de Rijkswaterstaat directie Flevoland en de provincies Flevoland en Overijssel op dit moment? Wat betekent het internationale (Rijn Akkieplan (RAP)), het nationale (beleids-m.e.r.) en het regionale beleid voor de behoefte in het gebied aan bergingscapaciteit voor baggerspecie op de lange termijn?

4.3 Probleemstelling

In feite is de probleemstelling met betrekking tot deze m.e.r. terug te voeren tot drie aspecten: een **landelijk**, een **regionaal** en een **locaal** aspect.

Het landelijk aspect behelst de volgende aspecten:

. **bergingscapaciteit**

- Wordt het Ketelmeer gesaneerd?
- Welke klassen specie zullen worden geborgen?
- Wordt er ander slib geborgen dan baggerspecie, bijvoorbeeld zuiverings-slib of verontreinigde grond?
- Verdere verwerking:
 - * Wordt de specie tijdelijk of permanent geborgen?
 - * Wordt volumereductie toegepast?
- Wat is de herkomst van de specie?

. **periode**

- Wat is de tijdspanne waarin de bergingslocatie functioneel moet zijn? Dit in verband met de waterkwaliteitsverbetering en afdekking met schoner slib.

. **samenhang met het ontgrondingenbeleid**

. **samenhang met het integraal waterbeheer**

De volgende regionale aspecten kunnen worden onderkend:

. **methode van bergen**

- Welke bergingsmethode zal worden toegepast? Dit is onder andere afhankelijk van de uitkomst van de landelijke m.e.r. en van de soorten te bergen specie.

. **locatie**

- Welke locaties zijn voorhanden: de locatiekeuze is direct gerelateerd aan de wijze van bergen.

. **wijze van verwijdering**

De volgende aspecten spelen lokaal een rol:

. **uitvoering en inrichting**

. **afwerking en beheer.**

4.4 Fasering en aanpak

De landelijke beleidsvoering, valt buiten de reikwijdte van deze m.e.r. De aspecten die op landelijk niveau aan de orde moeten komen, worden op dit moment (deels) behandeld in de saneringsbeslissing, in de landelijke m.e.r. over baggerspeciedepots, in de beleidsnota Zandwinning IJsselmeer en Randmeren 1989-1998 en in de Derde Nota Waterhuishouding.

De regionale respectievelijk lokale aspecten, zijn onderwerp van deze m.e.r. De verschillende aspecten hangen echter direct met elkaar samen.

De beslissingen die worden genomen over landelijke vraagstukken liggen ten grondslag aan de beslissingen over de regionale en lokale aspecten. De resultaten en conclusies uit de eerdergenoemde landelijke studies en nota's dienen dan ook als uitgangspunt voor deze m.e.r. Indien de onder 4.3 genoemde aspecten in deze studies c.q. nota's niet zijn uitgewerkt, dan moeten ze in deze m.e.r. worden behandeld.

Doordat een groot aantal vragen nog onbeantwoord is, is er een groot aantal alternatieven en varianten te definiëren. Het draagt te ver om in deze m.e.r. alle mogelijke alternatieven en varianten uit te werken. In deze m.e.r. zal dan ook eerst een inperking moeten worden gemaakt van de mogelijke alternatieven. Vervolgens kunnen de geselecteerde alternatieven gedetailleerd worden uitgewerkt. De Commissie acht multicriteria-analyse, als methode om de inperking te maken, goed bruikbaar.

Deze m.e.r. zou dan ook in verschillende fasen kunnen worden ingedeeld:

Fase 0 vormt het kader waarbinnen de alternatieven kunnen worden gedefinieerd. De randvoorwaarden, conclusies en resultaten die voortvloeien uit het landelijk beleid bepalen de vorm van dit kader. Zij gelden als uitgangspunt voor dit MER. Voor zover er nog geen uitspraken zijn gedaan op landelijk niveau over de in 4.3 genoemde aspecten, moeten de mogelijke beslissingen worden meegenomen in deze MER.

Fase 1 is een globale uitwerking van het aantal mogelijke alternatieven, waarna een afweging plaatsvindt die het aantal alternatieven inperkt. Deze afweging kan worden gemaakt met behulp van multicriteria-analyse. De aspecten die regionaal en lokaal een rol spelen vormen de verschillende variabelen.

Fase 2 is de gedetailleerde uitwerking van de in fase 1 geselecteerde alternatieven. In deze fase worden zowel de regionale als lokale aspecten betrokken.

De Commissie merkt hierbij op dat fase 0 niet moet worden beschouwd als een fase die in de tijd vooraf gaat aan fase 1 en 2. Fase 0 vormt een kader en overvleugelt fasen 1 en 2.

Een alternatief is samengesteld uit elementen: bergingswijze, locatie, etc. In de multicriteria-analyse dienen deze elementen simultaan en niet stapsgewijs in de beoordeling te worden betrokken.

In fase 1 kunnen de gevolgen van de alternatieven op een relatief globaal niveau worden weergegeven. Alle relevante criteria dienen in deze fase te worden meegenomen. Alternatieven die op alle criteria slechter scoren dan minimaal één ander alternatief en alternatieven die harde randvoorwaarden, bijvoorbeeld normen, overschrijden, kunnen buiten beschouwing worden gelaten.

De alternatieven, criteria en verwachte effecten dienen overzichtelijk en evenwichtig te worden weergegeven. Hierbij dient aandacht te worden besteed aan een goede presentatie van de tabel, bijvoorbeeld in de vorm van een scorekaart of een grafische afbeelding.

Afhankelijk van het meetniveau van de criteriumscores van de alternatieven dient een multicriteria methode geschikt voor kwantitatieve of gemengd kwantitatieve/kwalitatieve scores te worden gekozen. De keuze voor een methode dient te worden gemotiveerd. De gekozen methode dient gedocumenteerd te zijn en zodanig doorzichtig te zijn dat het voor derden in principe mogelijk is de resultaten te reproduceren.

Het verdient aanbeveling om de analyse voor verschillende gewichtencombinaties, op basis van diverse invalshoeken door te rekenen. In ieder geval moeten de alternatieven worden doorgerekend vanuit milieu-oogpunt. Het meest milieuvriendelijke alternatief moet vervolgens uitgewerkt in fase 2. De uiteindelijke gewichtentoekenning dient aan het bevoegd gezag te worden overgelaten.

De na analyse voor elk van de drie depot-volumina bepaalde rangschikkingen dienen te worden geanalyseerd op gevoeligheid voor onzekerheid in de toegekende scores en onzekerheid in de toegekende gewichten. Ook dient de invloed van de keuze van de multicriteria methode op de bereikte rangschikkingen te worden geanalyseerd.

De resultaten van de multicriteria-analyses en gevoeligheids-analyses dienen overzichtelijk en inzichtelijk te worden gepresenteerd.

De afweging dient in het MER te worden gemotiveerd. Vervolgens kunnen de geselecteerde alternatieven voor wat betreft de regionale en lokale aspecten gedetailleerd worden uitgewerkt.

5. DE VOORGENOMEN ACTIVITEIT EN DE REDELIJKERWIJS IN BESCHOUWING TE NEMEN ALTERNATIEVEN EN VARIANTEN DAARVAN

Het MER bevat tenminste: *"Een beschrijving van de voorgenomen activiteit en van de wijze waarop zij zal worden uitgevoerd, alsmede van de alternatieven daarvoor, die redelijkerwijs in beschouwing dienen te worden genomen"* (Wabm, art. 41j, eerste lid onder b).

5.1 De voorgenomen activiteit

In de startnotitie wordt de voorgenomen activiteit niet eenduidig gedefinieerd. De voorgenomen activiteit is het verwezenlijken van de doelstelling, het oprichten van een grootschalige bergingslocatie in het Ketelmeergebied voor verontreinigde baggerspecie. De wijze waarop dit doel zal worden verwezenlijkt, is afhankelijk van een afwegingsproces. In dit afwegingsproces zullen alle deelingsrepen en aspecten, in zowel voortraject (landelijke en regionale beleidsafwegingen) als aanleg- en exploitatiefase met elkaar moeten worden vergeleken.

5.2 Referentie

Het niet realiseren van een bergingsdepot voor verontreinigde baggerspecie uit het Ketelmeergebied is niet realistisch. Het oprichten van een depot voor baggerspecie is voortgekomen uit een landelijke beslissing en vormt om deze reden een vast uitgangspunt¹. Toch dient in het MER het zogenaamde nulalternatief te worden beschreven, als referentiekader voor de vergelijking van de verschillende alternatieven en varianten. Ter verhoging van de vergelijkingswaarde stelt de Commissie voor om het volgende alternatief als nulalternatief te beschrijven:

. Er wordt een bergingsdepot opgericht voor de berging van verontreinigde baggerspecie die vrijkomt bij onderhoudswerkzaamheden in het Ketelmeer.

5.3 Alternatieven

Aan de hand van de in 4.3 genoemde aspecten is een groot aantal alternatieven en varianten te definiëren. De uitwerking van deze alternatieven kan plaatsvinden op drie niveau's, waarbij tussentijds een inperking van het aantal alternatieven plaatsvindt. De keuze van de redelijkerwijs in beschouwing te nemen alternatieven en varianten moet in het MER zorgvuldig worden gemotiveerd.

De drie niveau's die kunnen worden onderscheiden zijn gebaseerd op de in 4.4 geformuleerde fasen; definitie van randvoorwaarden op grond

1 Zie inspraakreacties 3 en 5, bijlage 4.

tot het bergen van baggerspecie. Wat zijn de consequenties voor de bergingscapaciteit bij een vergroting van het herkomstgebied? Wordt overwogen om in later stadium baggerspecie van buiten de in de startnotitie genoemde regio's op de locatie te bergen of te verwerken? (dan dient dit expliciet in de definitie van het doel duidelijk te worden gesteld)²?

- . wordt het depot eveneens gebruikt voor het bergen van slib uit niet rijkswateren?
- . wordt er een (volumereducerende voor-) bewerking van de specie toegepast?
- . zijn er consequenties aan te geven van een eventueel volledig bergen van "klasse 2" specie bij aanscherpen van het beleid?
- . worden er op middellange of lange termijn andere gebruiksfuncties voor de locatie of zijn directe omgeving gezien (opslag van vervuilde grond of zuiveringsslib)? (dit dient eveneens in het doel duidelijk te worden gesteld).
- . Zullen consolidatieversnellende maatregelen worden getroffen zoals het aanbrengen van drains of zandlagen, die de nuttige inhoud van het depot kunnen vergroten?

Deze factoren dienen in het MER te worden besproken ter onderbouwing van de drie bovengenoemde depot-volumina. Als dit niet gebeurt dan moet worden gemotiveerd waarom mogelijke antwoorden op deze vragen niet in beschouwing zijn genomen.

5.3.1.2 periode waarbinnen het depot wordt opgericht en functioneel is

Op welke wijze is verbetering van de waterbodemkwaliteit (als gevolg van de maatregelen uit het Rijn Actie Programma of een veranderd erosie/sedimentatiepatroon in de herkomstgebieden) van invloed op de start van de sanering en de periode dat het depot wordt gevuld⁴?

5.3.1.3 samenhang met het ontgrondingenbeleid

In het MER moet het landelijk beleid ten aanzien van ontgrondingen in samenhang met het oprichten van een baggerspeciedepot worden aangegeven. Hierbij moet worden ingegaan op de vraag in hoeverre er een taakstelling is opgelegd voor het winnen van zand in het Ketelmeer en in hoeverre daarvoor de holocene laag moet worden doorbroken.

5.3.1.4 samenhang met het integraal waterbeheer

Zoals in de derde Nota Waterhuishouding is verwoord is één van de doelstellingen van het waterbeheer een herstel van het watersysteem,

2 Zie ook inspraakreactie 4, bijlage 4.

3 Zie ook inspraakreactie 4, bijlage 4.

4 Zie verder inspraakreacties 3, 5 en 10, bijlage 4.

